

Landskab nr. 8—2022 Årgang 103

Ansv. redaktør
Christina Capetillo,
ph.d., arkitekt MDL MAA
Landskab
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 22 64 38 21
E-mail: landskab@
landskabsarkitekter.dk

Redaktionsudvalg
Margrethe Holmberg (forpers.),
Anja Boserup, Christian Kamp
Iversen, Mette Juhl Jessen,
Lise Thorsen, Line Stybe
Vestergaard, Bente Ulrikke
Weinreich (suppl.)
Nordisk repræsentation:
Nita Koskiahde, Finland;
Ulla R. Pedersen, Island;
Maja Kozak Dehlin, Norge;
Sabina Richter, Sverige

Grafisk tilrettelæggelse
Trefold

Korrektur
Tilde Tvedt

Oversættelse til engelsk
Dorte Herholdt Silver

Annoncer
DG Media as
Havneholmen 33, 1561 København V
Steen Håkansson
Telefon: +45 30 94 67 07
E-mail: steen.h@dgmedia.dk
www.dgmedia.dk

Abonnement
Receptionen, Akademisk
Arkitektforening
Telefon: +45 30 85 90 00
E-mail: subscription@
arkitektforeningen.dk
Online: <https://shop.arkitektforeningen.dk/da/35-abonnementer>

Abonnementspriser 2022
I Danmark 1.215,00 kr. inkl. moms og
forsendelse.
Norden, Grønland og Europa
1.288,75 kr. inkl. moms og
forsendelse. Norge er undtaget
moms. Denne fratrækkes.
Øvrige udland 1.325,00 kr. inkl.
forsendelse.
Løssalg 169,00 kr. inkl. moms, ekskl.
porto.
Landskab udkommer 8 gange om
året.

Udgiver
Danske Landskabsarkitekter
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 33 32 23 54
www.danskelandskabsarkitekter.dk
i samarbejde med Akademisk
Arkitektforening

Tryk
Stibo Complete, Horsens
Medlem af Danske Specialmedier
ISSN 0023-8066

Forside
Omsamling Gellerup af Camilla
Nørgaard. Foto: Andreas Bang
Kirkegaard.

At finde sig til rette
på (ukendt) sted 3
Getting comfortable in a
(new and unknown) place 4

Christina Capetillo

Midtvejsrapporter fra felten:
Omsamling Gellerup og
Bispeorganisme 6

Camilla Nørgaard

Stedsans i den kreative
proces 14

Per Stahlschmidt

Henriks have 18

Marianne Levinsen

Opmærksomhedernes
kunstarter. Samtale med
Emmy Laura Pérez Fjalland 28

Bente Ulrikke Weinreich

Køn og andre blinde vinkler 31
Gender and other blind
spots 34

Martin Søberg

Sanselighed i det oplevede
øjeblik: Peter Holst 80 år 37

Maria Duelund Mortensen

En pioner med fokus på
sociale rum: Peter Holst 42

Morten Vedelsbøl

Mindeord om landskabs-
arkitekt Svend Kierkegaard 44

Lene Tranberg

Hosting Lands - Omsorg for
det stedsnære 50

Bente Ulrikke Weinreich

Spørg biologen 48
DL Nyt 51
Årsindeks 2022 52

At finde sig til rette på et (ukendt) sted

Foran grenmuren, som er opstillet diagonalt i haverummet, tæt på det lille sommerhus og under de høje skovfyr, står en bænk. Grenmuren fremkalder billedet af et geologisk jordsnit. Grene og kviste og andet organisk affald fra haven er flettet mellem et par jernrør og danner en læskærm, der opdeler skovrummet og *sletten*. På samme måde som en molerskrænt står grenmurens lag af afklippede grene og kviste tydeligt frem som en manifestation af tid og den gentagne praksis: At lægge lag på lag, gren på gren, kvist på kvist. Langsomt formules de nederste lag, mens der lægges til de øverste, igen og igen. Et andet sted i haven kanter større afsavede og nedfaldne grene en sti. Stien er et rum i sig selv, der leder frem til en lysning ved søen og videre ind i en grøn amorf krop af formklippede mirabelhække. Man træder ud på en stram flade af grus, der spænder rummet op mellem sommerhus og anneks, og trækkes videre mod en ultramarinblå mur i skellet. Haven kalder. Den kalder på, at man rejser mellem havens steder og føler forskellene mellem hér og dér, mellem det lukkede skovrum og den åbne slette, den solvarme hemmelige have og det kølige porthus. Stedet går i kroppen, og mens man bevæger sig gennem haven, fremmanes det velkendte og det fremmede. Ifølge den amerikanske stedsteoretiker Edward S. Casey *er steder ikke blot, de sker*. Her i haven sker på samme gang det vilde og det artikulerede,

det ligetil og det gådefulde, det kropsligt nærværende og det direkte udtalelige. Kæden af rum i haven, som forandrer sig alt efter årstid, tidspunkt på døgnet og vejrlig, former en stedsfortælling og skaber resonans hos dem, der opholder sig i den. Havens indre horisont sænker sig, og man finder sig til rette og stedfæstes, på samme måde som man falder til ro med parkens største træ i ryggen eller lige *der*, mellem skovbrynet og marken.

Stedsans kan defineres som "evnen til at lokalisere et følelsesindtryk" og videre "evnen til at genkende et sted eller til at finde sig til rette på et (ukendt) sted". Udover ovennævnte have, skabt af landskabsarkitekten Henrik Pøhlsgaard, præsenterer dette *Landskab* andre vinkler på stedsans: Læs om, hvordan billedkunstner Camilla Nørgaard får et sted med ind i fremtiden. Følg med, når Per Stahlschmidt udlægger en række stedsstrategier og landskabsanalyser, og fordyb dig i Emmy Laura Pérez Fjallands præsentation af sine tanker om landskabsformende processer. Pionerudstillingen *Kvinder skaber rum* på Dansk Arkitektur Center anmeldes, og Peter Holst hyldes for sit mangefacetterede og kalejdoskopiske virke. Lene Tranberg skriver mindeord om landskabsarkitekten Svend Kierkegaard, der om nogen mestrede kunsten at lokalisere et følelsesindtryk.

Christina Capetillo

Getting comfortable in a (new and unknown) place

In front of a wattle wall standing diagonally in the garden space, close to the small summer cottage and underneath the tall Scots pines stands a bench. The wattle wall evokes the image of a geological soil cross section. Branches and twigs and other types of organic garden waste woven between a couple of iron tubes form a windscreen in between the wood and the *plain*. Like a diatomite 'moler' cliff, the wattle wall strata of cut-off branches and twigs are clearly outlined, like a manifestation of time and the repetitive practice of layering tree limbs. As the bottom layers crumble and turn to vegetable mould, new layers are added on top. Elsewhere, larger fallen branches line a footpath. The space created by the path leads to a clearing by a lake and further into a green amorphous body of trimmed cherry plum hedgerows. Eventually, it gives onto a gravelled surface that defines the space between cottage and annex, drawing us towards an ultramarine wall at the property line. The garden beckons us to explore the different spaces, sensing the differences between this place and that, between the closed woodland space and the open plain, the sun-baked secret garden and the cool gatehouse. The place connects with our bodies as we move through the garden, evoking images both novel and familiar. According to the American philosopher of place Edward S. Casey, rather than *being*, places *happen*. In this garden, the wild and the articulate,

the straightforward and the enigmatic, the palpable and the unutterable are all happening at the same time. The sequence of garden spaces, which vary with the seasons, time of day and weather, tell a story of place that resonates with anyone who come here. The garden's inner horizon lowers, and we settle into place, the way we might settle in leaning against the biggest tree in the park or right there, between the field and the fringe of the wood.

Sense of place may be defined as *the ability to localize an emotional impression, or the ability to recognize a place or get comfortable in a (new and unknown) place*. In addition to landscape architect Henrik Pøhlsgaard's garden, this issue of *Landskab* addresses the concept from several other perspectives: discover how visual artist Camilla Nørgaard brings a place into the future, join Per Stahlschmidt as he analyses landscapes and strategic approaches to place, and read about Emmy Laura Pérez Fjalland's thoughts on durable ways of shaping landscapes. The pioneering exhibition *Women in Architecture* at the Danish Architecture Center is reviewed, and Peter Holst is celebrated for his long kaleidoscopic practice. Lene Tranberg pays tribute to the memory of landscape architect Svend Kirkegaard, who was a true master of localizing an emotional impression.

Christina Capetillo